

AVRUPA KONSEYİ BAKANLAR KOMİTESİ

**ÖZELLİKLE TELEFON HİZMETLERİNE ATIFLA, TELEKOMÜNİKASYON HİZMETLERİ
ALANINDA KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI HAKKINDA
BAKANLAR KOMİTESİNİN ÜYE DEVLETLERE YÖNELİK
R (95) 4 SAYILI TAVSİYE KARARI**

(Delegeler Komitesinin 7 Şubat 1995 Salı tarihli 528. toplantısında Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilmiştir)

Unofficial translation to Turkish: Recommendation No. R(95)4 of the Committee of Ministers to member States on the protection of personal data in the area of telecommunication services, with particular reference to telephone services (Adopted by the Committee of Ministers on 7 February 1995, at the 528th meeting of the Ministers' Deputies)

Text originated by, and used with the permission of, the Council of Europe. This unofficial translation is published by arrangement with the Council of Europe and with financial support of the European Union within the EU-CoE Joint Project on Improving the Effectiveness of the Administrative Judiciary and Strengthening the Institutional Capacity of Council of State, but under the sole responsibility of the translator.

Bu yayının orijinali Avrupa Konseyi tarafından hazırlanmış ve Konseyin izniyle kullanılmıştır. Bu resmî olmayan çeviri, Avrupa Konseyinin düzenlemesiyle basılmış olup, "İdari Yargının Etkinliğinin Artırılması ve Danıştayın Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi" AB-AK Ortak Projesi kapsamında, Avrupa Birliği'nin maddi desteği ile hazırlanmıştır. Çevirmenin yegâne sorumluluğu altındadır.

Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Tüzüğü'nün 15.b. Maddesinin koşulları uyarınca,

Avrupa Konseyinin amacının, üyeleri arasında daha çok birlik sağlamak olduğunu dikkate alarak;

Telekomünikasyon hizmetleri alanında otomatik veri işleminin kullanımındaki artışın yanı sıra, teknolojik gelişmelerden, özellikle de telefon hizmetleri alanında, kullanıcılar tarafından elde edilecek avantajların bilincinde olarak;

Bu bakımdan, telekomünikasyon hizmetlerinin kullanıcılarına getirdiği avantajlarla, ağların dijitalleşmesi yönündeki gidişatı göz önünde bulundurarak;

Bununla birlikte, telekomünikasyon alanındaki, özellikle de telefon hizmetlerindeki teknolojik gelişmenin, kullanıcının özel yaşamının gizliliği bakımından olası risklere ve ayrıca iletişim özgürlüğünün engellenmesi olasılığına yol açabileceğine inanarak;

Bu bakımdan, özellikle telefon hizmetleri alanında, örneğin, arayan hattın tanımlanması, çağrı yönlendirme ve cep telefonlarının yanı sıra kötü amaçlı arama izleme cihazları ve otomatik arama cihazları gibi bazı yeni özellikleri hatırlatarak;

R (95) 4 Sayılı Tavsiye Kararı

Ayrıca, ayrıntılı telefon faturalarının sağlanması ile birlikte ortaya çıkan özel yaşamın gizliliği ve iletişim özgürlüğü risklerini de dikkate alarak;

Kişisel Verilerin Otomatik Olarak İşlenmesi Konusunda Bireylerin Korunmasına İlişkin Sözleşmenin hükümlerinin (Strazburg 1981; ETS 108), şebeke operatörlerinin ve telekomünikasyon hizmetleri sağlayan diğer tarafların otomatik veri işleme faaliyetleri için geçerli olduğunu kabul ederek;

Bununla birlikte, Sözleşme'nin genel hükümlerinin, şebeke operatörleri ve telekomünikasyon hizmetleri sağlayan diğer taraflarca kişisel verilerin toplanmasına ve işlenmesine bunları uyarlayacak şekilde daha spesifik olarak uygulanmasının uygun olduğuna inanarak;

Ek olarak, telekomünikasyon hizmetlerindeki yeni gelişmelerin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. Maddesi tarafından güvence altına alınan özel yaşam hakkına ve yazışmaların gizliliğine saygı duyması gerektiğini dikkate alarak;

Üye devletlerin hükümetlerine:

- bu tavsiye kararına ekli ilkeleri, kendi iç hukuklarında ve uygulamalarında dikkate almalarını;
- bu tavsiye kararını, veri koruma veya telekomünikasyon ile ilgili ulusal politikaların uygulanmasında yer alan tüm makamların dikkatine sunmalarını;
- tavsiye kararının hükümlerinin şebeke operatörlerinin, telekomünikasyon hizmetleri sağlayıcılarının, ekipman ve yazılım tedarikçilerinin, doğrudan pazarlama için telekomünikasyon araçlarını kullanan kuruluşların ve ayrıca bunlardan herhangi birini temsil eden organların ve tüketici kuruluşlarının dikkatine sunulmasını sağlamalarını;
- telekomünikasyon ile ilgili çeşitli uluslararası organlarda tavsiye kararının hükümlerini desteklemelerini tavsiye etmektedir.

R (95) 4 Sayılı Tavsiye Kararına Ek

1. *Kapsam ve tanımlar*

1.1. Bu tavsiye kararında yer alan ilkeler, işlevlerini yerine getirmek için kişisel verileri toplayan ve işleyen şebeke operatörleri ile servis sağlayıcılarına uygulanır.

1.2. Bu ilkeler, otomatik işlemden geçirilen kişisel veriler açısından geçerlidir.

Üye devletler, bu tavsiye kararında yer alan ilkeleri elle işlenen kişisel verileri kapsayacak şekilde genişletebilir.

1.3. Üye devletler, bu tavsiye kararında yer alan ilkeleri, tüzel kişilerle ilgili kişisel verilerin toplanması ve işlenmesi için de genişletebilir.

1.4. Bu tavsiye kararının amaçları bakımından:

- "kişisel veriler" terimi, tanımlanmış veya tanımlanabilir bir birey (veri sahibi) ile ilgili herhangi bir bilgiyi kapsar; eğer tanımlama, makul olmayan bir seviyede zaman veya insan gücünü gerektiriyorsa, birey "tanımlanabilir" olarak kabul edilmez;

- "telekomünikasyon hizmetleri" terimi, iletişim veya yazışmalar şeklinde, kullanıcılar arasındaki ses, yazı, görüntü ve veri iletimi amacıyla telekomünikasyon ağları üzerinden sunulan çeşitli hizmetleri kapsar;

- "şebeke operatörleri" terimi, telekomünikasyon ağlarını kullanıma sunan herhangi bir kamu veya özel kuruluşu ifade eder;

- "servis sağlayıcılar" terimi, bir şebeke operatörü tarafından sağlanan bir ağı ya da kendi ağını kullanarak telekomünikasyon hizmetleri sunan ve işleten herhangi bir kamu veya özel kuruluşu ifade eder.

2. *Özel hayatın gizliliğine saygı*

2.1. Telekomünikasyon hizmetleri ve özellikle geliştirilmekte olan telefon hizmetleri, kullanıcıların özel yaşamının gizliliğine, yazışmalarının gizliliğine ve iletişim özgürlüklerine saygılı bir şekilde sunulmalıdır.

2.2. Şebeke operatörleri, servis sağlayıcılar ile ekipman ve yazılım tedarikçileri, kullanıcıların özel hayatının gizliliğini sağlayacak şekilde ağları, ekipman ve yazılımları oluşturmak ve işletmek için bilgi teknolojilerinden yararlanmalıdır.

Telekomünikasyon ağına ve hizmetlerine erişmek için anonim araçlar erişilebilir hâle getirilmelidir.

2.3. Teknik depolama veya mesaj iletimi veya diğer meşru amaçlar için ya da abone ile bir hizmet sözleşmesinin yürütülmesi amacıyla izin verilmedikçe, şebeke operatörlerinin veya servis sağlayıcıların, iletişimlerin içeriğine herhangi bir müdahalede bulunmaları yasaklanmalıdır. İlke 4.2'ye tabi olmak üzere, bu tür bir müdahale sırasında toplanan mesajların içeriğine ilişkin veriler üçüncü taraflara aktarılmamalıdır.

2.4. İdari makamların, dinleme veya telefon dinleme cihazlarının veya diğer iletişim izleme veya engelleme olanaklarının kullanımı da dâhil olmak üzere, iletişimin içeriğine müdahalesi, yalnızca yasalar tarafından izin verildiğinde ve aşağıdaki amaçlar doğrultusunda demokratik bir toplumda gerekli bir önlem teşkil ettiğinde gerçekleştirilmelidir:

a. devletin güvenliğinin, kamunun emniyetinin, devletin parasal çıkarlarının korunması veya cezai suçların bastırılması;

2.5. veri sahibinin korunması ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması. İdari makamlar tarafından bir iletişimin içeriğine müdahale edilmesi durumunda, iç hukuk aşağıdaki hususları düzenlemelidir:

a. veri sahibinin erişim ve düzeltme haklarını kullanması;

b. hangi durumlarda sorumlu idari makamların, ilgili kişiye bilgi vermeyi reddetme veya bunu geciktirme hakkına sahip oldukları;

c. bu tür verilerin depolanması veya imha edilmesi.

Eğer bir şebeke operatörü veya servis sağlayıcıya bir idari makam tarafından bir müdahaleyi gerçekleştirilmesi için talimat verilirse, bu şekilde toplanan veriler yalnızca bu müdahale için yetkilendirilmede belirtilen organa iletilmelidir.

2.6. İç hukuk, şebeke operatörlerinin, kötü niyetli veya kötüye kullanan çağruların kaynağını bulmak için hangi koşullar ve güvenceler altında teknik araçları kullanma yetkisine sahip olduklarını belirlemelidir.

3. *Verilerin toplanması ve işlenmesi*

3.1. Telekomünikasyon hizmetleri alanında kişisel verilerin toplanması ve işlenmesi, Kişisel Verilerin Otomatik Olarak İşlenmesi Konusunda Bireylerin Korunmasına İlişkin Sözleşme hükümleri ve özellikle de amacın belirtilmesi ilkesi dikkate alınarak, veri koruma politikası çerçevesinde gerçekleştirilmeli ve geliştirilmelidir.

Bu tavsiye kararında öngörülen diğer amaçlara zarar gelmeksizin, kişisel veriler, şebeke operatörleri ve servis sağlayıcılar tarafından, yalnızca bir kullanıcıyı ağa bağlamak ve ona belirli bir telekomünikasyon hizmetini sunmak

R (95) 4 Sayılı Tavsiye Kararı

amaçlarıyla, faturalandırma ve doğrulama amaçları için ve ayrıca, ağın ve hizmetin en optimal şekilde çalışmasını ve geliştirilmesini sağlamak için toplanmalı ve işlenmelidir.

3.2. Şebeke operatörleri ve servis sağlayıcılar, çeşitli telekomünikasyon hizmetlerinin abonelerini, topladıkları ve işledikleri kendileri ile ilgili kişisel veri kategorileri, toplamının yasal temelleri, toplama ve işleme amaçları, verilerin kullanımı ve saklandıkları süreler hakkında uygun bir şekilde bilgilendirmelidir.

4. Verilerin iletilmesi

4.1. Şebeke operatörleri veya servis sağlayıcılar tarafından toplanan ve işlenen kişisel veriler, ilgili abone açık ve bilgilendirilmiş onayını yazılı şekilde vermedikçe ve iletilen bilgiler söz konusu tarafları tanımlamayı mümkün kılmadıkça iletilmemelidir.

Abone, herhangi bir zamanda, geçmişe etkili olmaksızın onayını geri çekebilir.

4.2. Şebeke operatörleri veya servis sağlayıcılar tarafından toplanan ve işlenen kişisel veriler, yasalar tarafından izin verildiğinde ve aşağıdaki amaçlar doğrultusunda demokratik bir toplumda gerekli bir önlem teşkil ettiğinde kamu makamlarına iletilebilir:

a. devletin güvenliğinin, kamunun emniyetinin, devletin parasal çıkarlarının korunması veya cezai suçların bastırılması;

b. veri sahibinin korunması ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması.

4.3. Kişisel verilerin idari makamlara iletilmesi durumunda, iç hukuk aşağıdaki hususları düzenlemelidir:

a. veri sahibi tarafından erişim ve düzeltme haklarının kullanılması;

b. yetkili kamu idarelerinin, veri sahibine hangi koşullar altında bilgi vermeyi reddetme veya bu konuyu erteleme hakkına sahip olacağı;

c. bu tür verilerin korunması veya imha edilmesi.

4.4. Kişisel verileri içeren abone listeleri, şebeke operatörleri ve servis sağlayıcılar tarafından, yalnızca aşağıdaki koşullardan birinin sağlanması durumunda üçüncü taraflara iletilebilir:

a. abone, açık ve bilgilendirilmiş onayını yazılı şekilde vermiştir,

b. abone, iletimin amaçlandığı konusunda bilgilendirilmiş ve itiraz etmemiştir, veya

c. veri koruma makamı iletim konusunda yetki vermiştir, veya

d. iletim iç hukuk uyarınca yapılmaktadır.

Abone, herhangi bir zamanda, geçmişe etkili olmaksızın onayını geri çekebilir.

4.5. Şebeke operatörleri ve servis sağlayıcılar arasında kişisel verilerin iletimine, bu tür iletimlerin operasyonel ve faturalandırma amaçları için gerekli olduğu durumlarda izin verilir.

5. Erişim ve düzeltme hakları

5.1. Her abone, talep üzerine ve makul aralıklarla ve aşırı derecede gecikme veya masrafa yol açmaksızın, şebeke operatörleri veya servis sağlayıcılar tarafından toplanmış ve işlenmiş olan kendisi hakkındaki tüm verileri elde edebilmeli ve bunları, yanlış, alakasız veya çok fazla oldukları ya da çok fazla bir süredir saklanmakta oldukları tespit edildiğinde, düzeltebilmeli veya silebilmelidir.

5.2. İlke 5.1 uyarınca yapılan taleplerin yerine getirilmesi, yasalar tarafından izin verildiğinde ve aşağıdaki amaçlar doğrultusunda demokratik bir toplumda gerekli bir önlem teşkil ettiğinde reddedilebilir, sınırlandırılabilir veya ertelenebilir:

a. devletin güvenliğinin, kamunun emniyetinin, devletin parasal çıkarlarının korunması veya cezai suçların bastırılması;

b. veri sahibinin ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması.

6. Güvenlik

6.1. Şebeke operatörleri ve servis sağlayıcılar; ağın, hizmetlerin ve topladıkları ve işledikleri verilerin fiziksel ve mantıksal güvenliğini sağlamak ve iletişime yetkisiz müdahaleyi veya engellemeyi önlemek için gerekli tüm teknik ve organizasyonel tedbirleri almalıdır.

6.2. Telekomünikasyon hizmetlerinin aboneleri, ağ güvenliği riskleri ve abonelerin mesajları bakımından güvenlik risklerini azaltmalarına yönelik yöntemler hakkında bilgilendirilmelidir.

7. İlkelerin uygulanması

a. Rehberler

7.1. Aboneler, kişisel verilerinin bir rehberle dâhil edilmesini, gerekçe göstermeksizin ve hiçbir ek ücret ödmeden reddetme hakkına sahip olmalıdır.

İç hukuk, belirli bir verinin rehberde dâhil edilmesini gerektiriyorsa, yine de abone, geçerli nedenlerle kendi verilerini hariç tutma hakkına sahip olmalıdır.

İç hukukun bir abonenin önceki rehber imkânları için bir ücret ödemesini gerektirdiği durumlarda, bu tür bir ücret makul bir miktarı geçmemelidir ve hiçbir durumda, önceki rehber olanaklarından yararlanma hakkından caydırıcı ölçüde olmamalıdır.

7.2. Terminalinin ortak kullanıcılarıyla ilgili verileri bir rehberde dâhil etmek isteyen bir abone, öncelikle ortak kullanıcıların onayını almalıdır.

7.3. Kendisi ile ilgili ilave verileri dâhil ettirmiş olan abonenin isteğine bağlı olmak üzere, bir rehberde yer alan kişisel veriler, belirli bir aboneyi makul bir şekilde tanımlamak ve rehberde listelenen farklı aboneler arasında veya içinde karışıklığı önlemek için gerekli olanlarla sınırlandırılmalıdır.

7.4. Bir elektronik rehberde başvurulduğunda, kötüye kullanım ve özellikle yetkisiz uzaktan indirmeyi önlemek için teknik araçlar sağlanmalıdır.

Bir elektronik rehberde yer alan verilerin diğer veri veya dosyalarla eşleştirilmesi, iç hukuk tarafından izin verilmedikçe veya şebeke operatörleri ya da servis sağlayıcılar için operasyonel amaçlar bakımından gerekli olmadıkça yasaklanmalıdır.

7.5. Bir rehberde bulunan veriler, şebeke operatörleri veya servis sağlayıcılar tarafından, rehberle ilgili belirli sorgulamaları yanıtlayan bir hizmeti çalıştırmak için kullanılabilir. Rehber sorgulamalarına verilen yanıtlar, rehberde görünen verilerin iletilmesiyle sınırlı olmalıdır. Kötüye kullanımı önlemek için tedbirler alınmalıdır. Rehber sorgulama hizmetleri, yazılı ve bilgilendirilmiş onayları olması dışında, rehberde görünmeyen abonelerle ilgili bilgi vermemelidir.

7.6. Rehberde yer alan verilerin kullanımı, aynı zamanda, kamu kurumları tarafından tutulan kişisel verilerin üçüncü taraflara iletilmesine ilişkin R (91) 10 Sayılı Tavsiye Kararının ilgili ilkelerine de tabidir.

b. Verilerin doğrudan pazarlama amaçları için kullanılması

7.7. Doğrudan pazarlama amacıyla kullanılan kişisel verilerin korunmasına ilişkin R (85) 20 Sayılı Tavsiye Kararı'nda belirtilen ilkeler, abone verilerinin üçüncü şahıslar tarafından doğrudan pazarlama amacıyla kullanılması için de geçerlidir.

7.8. İç hukuk, uygun garantileri sağlamalı ve hangi koşullar altında abone verilerinin şebeke operatörleri, servis sağlayıcılar ve üçüncü taraflarca, telefonla veya diğer telekomünikasyon araçları vasıtasıyla, doğrudan pazarlama amaçları için kullanılabilmesini belirlemelidir.

7.9. Uygulama kodlarının geliştirilmesinin, uygulamanın abonelere sıkıntı veya rahatsızlık vermeyecek tarzda yürütülmesini sağlayacak şekilde olması teşvik edilmelidir. Özellikle, iç hukuk veya uygulama kodları, aramaların yapılabileceği zaman, mesajın niteliği ve mesajın iletilme biçimi bakımından geçerli olmalıdır.

7.10. Telefonla veya diğer telekomünikasyon araçlarıyla yapılan doğrudan pazarlama, herhangi bir reklam materyali almama isteğini ifade etmiş olan herhangi bir aboneye yönlendirilemez. Bu amaçla, telefon üzerinden herhangi bir reklam materyali almak istemeyen aboneleri tanımlamak için uygun araçlar geliştirilmelidir.

7.11. Reklam niteliğindeki önceden kaydedilmiş mesajları iletme için kullanılan otomatik çağrı cihazları, yalnızca, bu tür bir hizmetin sağlayıcılarına açık ve bilgilendirilmiş onaylarını veren abonelere yönlendirilebilir. Abone, onayını dilediği zaman geri çekebilir.

c. Ayrıntılı faturalandırma

7.12. Ayrıntılandırılmış faturalar, şebeke operatörleri ve servis sağlayıcılar tarafından, yalnızca talebi üzerine aboneye sağlanmalıdır. Ortak kullanıcıların ve muhatapların özel hayatlarının gizliliğine dikkat edilmelidir.

7.13. Faturalama için gerekli olan veriler, ağ operatörleri veya servis sağlayıcılar tarafından, faturalama ile ilgili şikâyetler bakımından makul bir süre için verileri saklama ihtiyacı göz önünde bulundurularak hesap uzlaşısının sağlanması için veya yasal hükümlerin bu verilerin daha uzun süre tutulmasını gerektirmesi hâlinde, kesinlikle gerekli olandan daha uzun bir süre boyunca saklanmamalıdır.

d. Özel birim santrali sistemleri (PBX sistemleri)

7.14. İlke olarak, bir telefon kullanımından kaynaklanan veriler özel birim santrali operatörü tarafından toplandığında ve işlendiğinde, bireyler uygun yollarla bilgilendirilmelidir. Faturanın ödenmesi üzerine saklanan veriler derhâl silinmelidir.

7.15. İstihdam amacıyla kullanılan kişisel verilerin korunmasına ilişkin R (89) 2 Sayılı Tavsiye Kararı'nda belirtilen ilkeler, işverenlerin iş yerlerinde telefon görüşmesi kayıt sistemlerinin işletilmesi için de geçerlidir.

e. Arayan hattın tanımlanması

R (95) 4 Sayılı Tavsiye Kararı

7.16. Aranan abonenin terminalinde gelen bir aramanın telefon numarasının görüntülenmesine izin veren bir hizmet özelliği, tüm abonelere bu özelliğin bazı aboneler için mevcut olduğu ve bu nedenle telefon numaralarının aranan aboneye açıklanabilme olasılığının mevcut olduğu bilgisinin verilmesi ile birlikte devreye alınmalıdır.

Bu özellik, arama yapan tarafın, telefon numarasının aranan tarafa açıklanmasını basit bir şekilde önleme imkânı ile birlikte devreye alınmalıdır.

7.17. İç hukukun, hangi koşullar ve güvenceler altında, şebeke operatörlerinin, arayan tarafın aranan tarafın terminalinde kendi numarasının gösterilmesini engelleme yönündeki kararını geçersiz kılmaya yetkili veya mecbur olduğunu belirlemesi gerekmektedir.

f. Çağrı yönlendirme

7.18. Bir üçüncü taraf abonenin, bir anlaşmazlık durumunda, çağrı yönlendirmeyi iptal etmek isteyebileceği mekanizmalara dikkat edilmelidir.

7.19. İletişimin durdurulması ile ilgili İlke 2.4 hükümlerine uygun olarak, bir abonenin gelen ve giden çağrılarının izlenmesine veya durdurulmasına yetki verildiğinde, izleme veya durdurma önlemleri, bir üçüncü taraf abonenin terminalindeki tüm gelen çağrılar için değil, sadece çağrılarının izlenmesine ve durdurulmasına karar verilen abone tarafından iletilenler için geçerli olmalıdır.

g. Cep telefonları

7.20. Bir cep telefonu hizmeti sunarken ve işletirken, ağ operatörleri ve servis sağlayıcılar, özellikle telsiz dalgaları ile iletişimin şifrelenmemesi durumunda, cep telefonu ağlarının kullanımının yol açabileceği yazışmaların gizliliği ile ilgili riskler hakkında aboneleri bilgilendirmelidir. Cep telefonu ağlarının abonelerine şifreleme imkânları veya eşdeğer güvenceler sunmanın yolları bulunmalıdır.

7.21. Bir cep telefonunun kullanımı için faturalandırmanın, kullanım anında abonenin veya aranan tarafın yerini çok büyük bir hassasiyetle ortaya koyan verilerin depolanmasını gerektirmemesini sağlama ihtiyacına dikkat edilmelidir.

